



МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України з
питань транспорту та інфраструктури

Щодо законопроектів

На лист Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури від 01.11.2024 № 04-31/03-2024/242445 Мінекономіки опрацювало альтернативні законопроекти до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони видимого для споживача розміщення тютюнових виробів та інших виробів у місцях роздрібної торгівлі» (реєстр. № 12091 від 04.10.2024) (далі – законопроект № 12091), унесеного народним депутатом України Булах Л. В. та іншими, і в межах компетенції і повідомляє.

Метою законопроекту № 12091 та альтернативних законопроектів є необхідність побудови комплексної сталої системи заходів контролю над тютюном для захисту населення, особливо дітей та молоді, від вживання тютюнових та нікотинових виробів.

Для реалізації цієї мети законопроектами пропонується внести зміни до Законів України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» (далі – Закон № 2899) та «Про рекламу».

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо заборони видимого для споживача розміщення тютюнових виробів та інших виробів у місцях роздрібної торгівлі» (реєстр. № 12091-1 від 17.10.2024) (далі – законопроект № 12091-1)

Законопроектом № 12091-1, унесеним народним депутатом України Кривошеєвим І. С., пропонується внести зміни, зокрема до статей 11 та 11¹ Закону № 2899.

Змінами передбачається, що:

організації (лабораторії), які здійснюють визначення вмісту нікотину, монооксиду вуглецю, смоли, інших шкідливих для здоров'я людини речовин, у тому числі інгредієнтів тютюнових виробів, у тютюнових виробках та тютюновому димі включаються *центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав споживачів*, до відповідного переліку, який підлягає оприлюдненню (пункт 5 частини першої розділу I законопроекту №12091-1);

перелік акредитованих лабораторій, які здійснюють визначення викидів нікотину, смоли та монооксиду вуглецю, затверджується *центральним органом*



ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Бережна Тетяна Василівна**

Сертифікат 6FA97849F1B2570D040000007E640100F99F0400

Дійсний з 20.09.2024 13:18:13 по 20.09.2026 13:18:13

Мінекономіки



3631-06/79668-01 від 08.11.2024 08:28

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення (абзац шістнадцятий пункту 6 частини першої розділу I законопроекту № 12091-1).

З метою оптимізації процесів формування та ведення зазначених переліків лабораторій пропонуємо у пункті 5 частини першої розділу I законопроекту № 12091-1 та частині другій статті 11 Закону № 2899 визначити відповідальним органом центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення (Держпродспоживслужба), оскільки ці процеси є складовою реалізації політики, а відповідно до пункту 1 Положення про Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667 (далі – Положення), саме до повноважень Держпродспоживслужби належить реалізація державної політики у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Водночас зазначаємо, що назва законопроекту № 12091-1 не відповідає його змісту, оскільки положення законопроекту № 12091-1 не передбачають заборону видимого для споживача розміщення тютюнових виробів та інших виробів у місцях роздрібною торгівлі.

З огляду на викладене, законопроект № 12091-1 потребує доопрацювання з урахуванням висловлених пропозицій.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони видимого для споживача розміщення тютюнових виробів у місцях роздрібною торгівлі» (реєстр. № 12091-2 від 17.10.2024) (далі – законопроект № 12091-2)

Законопроектом № 12091-2, унесеним народним депутатом України Заблоцьким М. Б., пропонується внести зміни, зокрема до статті 11 Закону № 2899.

Змінами передбачено, що організації (лабораторії), які здійснюють визначення вмісту нікотину, монооксиду вуглецю, смоли, інших шкідливих для здоров'я людини речовин, у тому числі інгредієнтів тютюнових виробів, у тютюнових виробах та тютюновому димі включаються *центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав споживачів*, до відповідного переліку, який підлягає оприлюдненню (пункт 5 частини першої розділу I законопроекту № 12091-2).

Для ведення вищезазначеного переліку та його оприлюднення пропонуємо у пункті 5 частини першої розділу I законопроекту № 12091-2 визначити центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення (Держпродспоживслужба), оскільки ці процеси є складовою реалізації політики, а відповідно до пункту 1 Положення саме до повноважень Держпродспоживслужби належить реалізація державної політики у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Також пропонуємо аналогічну зміну внести до частини другої статті 11 та частини шостої статті 11¹ Закону № 2899.

З огляду на викладене, законопроект № 12091-2 потребує доопрацювання з урахуванням висловлених пропозицій.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» щодо заборони видимого для споживача розміщення тютюнових виробів та інших виробів у місцях роздрібної торгівлі» (реєстр. № 12091-3 від 21.10.2024) (далі – законопроект № 12091-3)

Законопроектом № 12091-3, унесеним народним депутатом України Устенком О. О. та іншими, зокрема пропонується в статті 13 Закону № 2899 встановити заборону розміщення тютюнових виробів, предметів, пов'язаних з їх вживанням, трав'яних виробів для куріння, електронних сигарет, заправних контейнерів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, їх упаковок та макетів у місцях роздрібної торгівлі на торговельному обладнанні та оформленні місць торгівлі таким чином, щоб вони були видимі поза межами місця роздрібної торгівлі або споживачам всередині місця роздрібної торгівлі.

Разом з тим, законопроектом № 12091-3 передбачається, що вищезазначені обмеження, не поширюються на місця роздрібної торгівлі у разі виконання принаймні однієї з умов:

місця роздрібної торгівлі, що мають вхід всередину торгового приміщення, призначений для споживачів, за умови, якщо така продукція, упаковки чи макети не розміщується на видимих з відкритої місцевості (поза межами торгового приміщення) місцях;

місця роздрібної торгівлі, у яких така продукція, упаковки чи макети розміщуються на відстані більше ніж 500 метрів прямої видимості від дошкільних закладів освіти, закладів загальної середньої освіти, позашкільної, спеціалізованої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;

місця роздрібної торгівлі, які розміщують таку продукцію, упаковки чи макети на висоті, що перевищує 150 сантиметрів від підлоги або іншого покриття, на якому знаходиться споживач під час купівлі товарів.

Така законодавча ініціатива створює нерівні умови для суб'єктів господарювання, які здійснюють торгівлю тютюновими виробами в торговельних приміщеннях, в які споживачі можуть увійти, та суб'єктів господарювання, що здійснюють торгівлю в місцях, які не мають доступу для споживачів у торговельне приміщення.

В місцях роздрібної торгівлі, що мають вхід всередину торговельного приміщення, незалежно від того, де вони розміщені, забороняється розміщувати тютюнові вироби на видимих з відкритої місцевості місцях, при цьому місця роздрібної торгівлі, які не мають входу всередину торговельного приміщення і розміщені на відстані більше ніж 500 метрів від закладів освіти, можуть мати видиму викладку цих товарів.

Сумнівною вбачається і умова щодо видимого розміщення тютюнових виробів на висоті, що перевищує 150 сантиметрів від підлоги в місцях роздрібної торгівлі, оскільки її виконання не виключатиме торгівлю тютюновими виробами біля закладів

освіти, що, в свою чергу, не впливатиме на зниження привабливості цієї продукції для дітей та підлітків.

Також законопроектом № 12091-3 пропонується доповнити статтю 7 Закону № 2899 нормою, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення, зокрема надає суб'єктам господарювання обов'язкові для виконання приписи про припинення порушень законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення (абзац восьмий пункту 2 частини першої розділу I законопроекту № 12091-3).

Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про контроль).

Державний нагляд (контроль) у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення здійснюється відповідно до вимог Закону про контроль.

Вимоги до розпорядчих документів органів державного нагляду (контролю) встановлені статтею 7 Закону про контроль, зокрема до припису, що видається органом державного нагляду (контролю) суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства.

З метою уникнення дублювання норм законодавства пропонуємо вилучити абзац восьмий пункту 2 частини першої розділу I законопроекту № 12091-3.

Ураховуючи викладене, законопроект № 12091-3 потребує доопрацювання.

Також звертаємо увагу, що потребує доопрацювання абзац сьомий пункту 2 частини першої розділу I законопроекту № 12091 в частині вилучення норми щодо надання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення суб'єктам господарювання обов'язкових для виконання приписів про припинення порушень законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення заходів, спрямованих на зменшення споживання тютюнових та інших виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» (реєстр. № 12091-4 від 21.10.2024) (далі – законопроект № 12091-4)

Законопроектом № 12091-4, унесеним народним депутатом України Ключком А. А. та іншими, пропонується внести зміни, зокрема до статті 11 Закону № 2899.

Частиною першою статті 11 та частиною шостою статті 11¹ Закону № 2899 встановлено, що:

визначення вмісту нікотину, монооксиду вуглецю, смоли, інших шкідливих для здоров'я людини речовин, у тому числі інгредієнтів тютюнових виробів, у тютюнових

виробах та тютюновому димі здійснюється організаціями (лабораторіями), яким у встановленому законом порядку надано право випробування продукції на відповідність її вимогам щодо безпечності для здоров'я та життя людини. Зазначені організації (лабораторії) включаються *центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав споживачів*, до відповідного переліку, який підлягає оприлюдненню;

визначення викидів нікотину, смоли та монооксиду вуглецю здійснюється акредитованими лабораторіями відповідно до переліку, затвердженого *центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав споживачів*.

З метою оптимізації процесів формування та ведення зазначених переліків лабораторій пропонуємо в частині першій статті 11 та частині шостій статті 11¹ Закону № 2899 визначити відповідальним органом центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення (Держпродспоживслужба), оскільки ці процеси є складовою реалізації політики, а відповідно до пункту 1 Положення саме до повноважень Держпродспоживслужби належить реалізація державної політики у сфері попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Ураховуючи викладене, законопроект № 12091-4 потребує доопрацювання.

Водночас зазначаємо, що представниками бізнесу не підтримуються зміни щодо заборони викладки тютюнових виробів, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, електронних сигарет, заправних контейнерів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, в місцях роздрібної торгівлі, оскільки, на їх думку, це призведе до скорочення об'ємів торгівлі тютюновими виробами і як результат зменшить надходження до Державного бюджету України шляхом недоотримання акцизного податку, акцизного податку з реалізації виробниками та/або імпортерами тютюнових виробів, ПДВ, плати за ліцензії тощо.

На думку бізнес-середовища, у разі введення заборони торгівлі тютюновими виробами з характерним смаком та/або запахом, під обмеження підпадуть тютюновмісні вироби для електричного нагрівання. Три з чотирьох пачок таких виробів, що продаються в роздрібних магазинах, мають не лише тютюновий, але й інші смаки.

Ураховуючи, що у 2024 році сума сплаченого акцизу із тютюновмісних виробів для електричного нагрівання становитиме щонайменше 16 млрд грн, законодавча заборона цієї категорії продукції може призвести у 2025 році до більш ніж 12 млрд грн недоотриманого акцизного податку.

Також бізнес вважає, що зростуть втрати ПДВ та акцизу з реалізації виробниками та/або імпортерами, у тому числі в роздрібній торгівлі, тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах. По мірі підвищення ставок акцизного податку зазначені втрати зростатимуть.

Заступник Міністра економіки України

Тетяна БЕРЕЖНА